

Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky		
Bojový řád jednotek požární ochrany - taktické postupy zásahu		
Název :		2
Záchrana osob ze zřícených budov	Metodický list číslo	T
	<i>Vydáno dne: 22. prosince 2004</i>	<i>Stran: 3</i>

I.

Charakteristika

- 1) Záchrané práce ze zřícených budov jsou charakterizovány:
 - a) nestabilitou narušených stavebních konstrukcí – *nebezpečí zřícení konstrukcí, nebezpečí zasypání a zavalení,*
 - b) narušením celistvosti a únosnosti nosných konstrukčních prvků (podlah, stropů a balkón – *nebezpečí pádu,*
 - c) porušením požárně dělících konstrukcí a požárně bezpečnostních zařízení,
 - d) obtížným vyhledáváním ze závalů a sutin.

II.

Úkoly a postup činnosti

- 2) Při záchraně osob ze zřícených budov je třeba:
 - a) zajistit uzavření přívodů všech médií do objektu (plyn, elektrická energie, voda, dodávka tepla apod.),
 - b) provést detekci přítomnosti nebezpečných látek (výbušná koncentrace, RA látky),
 - c) hašení vzniklých požárů provádět s minimální spotřebou vody za využití prostředků zvyšujících hasební účinek vody (smáčedla) z důvodu porušení stability sutin nebo možného zatopení částí objektu s postiženými osobami a jejich následného utonutí,
 - d) dle charakteru trosků vytýčit páskou **nebezpečnou zónu**¹:
 - i) snížit počet zasahujících osob na nezbytné minimum,
 - ii) organizovat jejich jištění (dle rizika i lany),
 - iii) ustavit hlídky ke sledování nestabilních konstrukcí a zasahující osoby informovat o varovném signálu (např. píšťalka) pro neprodlené opuštění nebezpečné zóny,
 - e) dle možností provést stabilizaci nebezpečných sutin (výdřevy, hydraulické vzpěry, pneumatické vaky),
 - f) vytýčit dostatečně velkou vnější zónu (snížení hlučnosti, vykázaní zástupců sdělovacích prostředků, diváků, dle potřeby vyloučení otřesů z pohybu techniky),
 - g) zabezpečit evakuaci osob z přiléhajících objektů,
 - h) využít plány objektu (pokud možno stavební, jinak alespoň orientační náčrty výsledkem znalých osob),
 - i) zabezpečit stálou přítomnost zdravotnické záchranné služby (nález případných obětí, zranění zasahujících osob),
 - j) povolát minimálně 2 kynology se psy - **držitele kynologického atestu se specializací pro sutinové vyhledávání**² k vyhledání živých osob či potvrzení, zda se v objektu nenalzá žádná živá osoba,

¹ ML BŘ č. 7/Ř

² Pokyn generálního ředitele HZS ČR a náměstka ministra vnitra č. 48/2003, kterým se stanoví kvalifikační požadavky na psůvoda se psem předurčeného k nasazení v rámci záchranných prací.

- k) povolat statika, odborníky na demoliční práce (zkušenosti s prací v nestabilních objektech).
- 3) *Osobám, které byly vyzvány k poskytnutí osobní pomoci a provádějí práci v místech ohrožení jejich zdraví nebo života, se poskytuje odborný dohled a zapůjčují se jim odpovídající osobní ochranné pracovní prostředky pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci*³.
- 4) Postup při vyhledávání osob:
- a) ve spolupráci s Policií ČR či obecní policií zjistit počet pohřešovaných osob a jejich pravděpodobnou polohu před vznikem mimořádné události (svědecké výpovědi),
 - b) podle strukturálního typu trosek zvážit možnosti přežití osob a stanovit priority průzkumu trosek,
 - c) dle možností krátkodobě omezit hlučnost (vypnutí všech agregátů a strojů a přerušování vyprošťovacích prací), rozmístit hasiče okolo sutin a provést akustické vyhledávání – vyvoláváním osob, poklepáváním na potrubní rozvody vody, topení, plynu (3 x signál) s očekáváním případné reakce zavalené živé osoby,
 - d) nasazení kynologů se psy
 - i) před nasazením psů přerušit prohledávání a odklizení trosek a odvolat všechny zasahující ze sutin, které budou prohledány psy,
 - ii) sutiny lehce pokropit vodní mlhou (k usazení prachu) a ponechat krátce odvětrat (5-10 minut),
 - iii) kynologa včlenit do vyhledávací skupiny nebo mu přidělit hasiče k jistění a usměrňování pohybu po sutinách - viz předchozí odst. 3,
 - iv) prohledávání psy provádět opakovaně zejména po změně situace či změně v rozmístění trosek,
 - e) nasazení elektronických vyhledávacích zařízení (termovize, šterbinová kamera, geofon).
- 5) Postup při vyprošťování osob:
- a) navázání slovního kontaktu (dotaz na zdravotní stav, situaci a ohrožení),
 - b) zajištění improvizovaných podmínek pro přežití uvězněné osoby v sutinách, např. dodávky vzduchu postiženému do sutiny (vrapové hadice, savice, elektrický přetlakový ventilátor, dýchací přístroj, respirátor),
 - c) stanovení postupu odstraňování trosek a vytváření přístupu k uvězněné osobě (oběti); odstraňování trosek provádět s co největší opatrností s ohledem na možnost následného poranění či usmrcení uvězněné osoby pohybem trosek,
 - d) vyproštění živých osob, které jsou vizuálně lokalizovány a vždy předání do péče zdravotnické záchranné služby,
 - e) označení míst nálezů mrtvých osob; při nedostatku sil a prostředků není nezbytné tyto osoby ihned vyprošťovat.

III.

Očekávané zvláštnosti

- 6) Při záchraně osob ze zřícených budov je nutno počítat s následujícími komplikacemi:
- a) náhlá změna situace na místě zásahu vlivem pohybu nestabilních trosek,
 - b) časová náročnost zásahu a s tím související péče o zasahující hasiče (týlový kontejner, osvětlení, stravování, pitný režim),
 - c) značný zájem sdělovacích prostředků,

³ § 18 odst. 2 nařízení vlády č. 172/2001 Sb., k provedení zákona o požární ochraně.

- d) možná nutnost kopání boční šachty pro horizontální přístup či nemožnost využití těžké stavební techniky z důvodu rizika pohybu sutin na postiženého,
- e) odlišnost počtu zavalených osob od svědecky udávaného počtu pohřešovaných osob (návštěvy, náhodní chodci po ulici),
- f) „značení“ psy nepřímo nad osobou (pachové kanály) a tím nepřesná lokalizace místa oběti.